

Brøyting i egenregi – vintervedlikehold, Setermoen sentrum

Sammendrag

Utredningen om vintervedlikehold i egenregi ble oversendt 8. oktober 2025, etter forespørsel fra kommunedirektøren, og er utarbeidet i tråd med kommunestyrets vedtak 28/25 om å utrede tjenester som i dag kjøpes eksternt.

Analysen viser at kommunal egenregi for vintervedlikehold i Setermoen sentrum kan gi en årlig netto gevinst på 0,1–2,1 mill. kr, basert på dokumenterte resultater fra Salangen-modellen. I tillegg forventes bedre beredskap, helårsdrift og mer effektiv bruk av kommunens egne ressurser.

1. Bakgrunn og formål

Bardu kommune står overfor betydelige og økende kostnader til vintervedlikehold av kommunale veier. Etter nytt anbud i 2023 ble vinterdriften fordelt på flere områder: Setermoen sentrum, Øvre Bardu, Nedre Bardu, Salangsdalen øvre og Salangsdalen nedre.

Denne gjennomgangen gjelder utelukkende Setermoen sentrum, som er det mest konsentrerte området i kommunen. Analysen vurderer hva Bardu kunne oppnådd i kostnadsreduksjon og driftseffektivitet dersom vintervedlikeholdet for Setermoen ble gjennomført kommunal egenregi, etter modell av Salangen kommune.

2. Grunnlag og datakilder

Analysen bygger på fire hovedkilder: Salangen kommunes egen evaluering av vintervedlikehold, KomRev NORD IKS sin kartleggingsrapport (mai 2025), SSB KOSTRA-statistikk (2024) og Bardu kommunes egne faktura- og anbudsdata for 2023–2025. Det betyr gjennomgang av faktura på ansvar 6215 og art 124009, kjøp av snøbrøytetjenester, for sesongene 2023/2024 og 2024/2025. Antall vei-meter per rode er beregnet og dokumentert gjennom tekniske kartdata.

Kilde	Innhold	Relevans
Salangen kommune – Evaluering (2018–2021)	Regnskap og driftsdata fra fire hele driftsår etter overgang til egenregi.	Dokumenterer faktisk kostnadsreduksjon og metodikk.
KomRev NORD IKS (2025)	Uavhengig kontroll og trendanalyse 2014–2024.	Bekrefter at egenregi har gitt vedvarende lavere kostnader.

SSB KOSTRA (2024)	Nasjonal statistikk for veilengde og driftsutgifter.	Brukes for nivå- og sammenlignbarhet.
Bardu kommune (2023–2025)	Faktiske kostnader for vinterdrift i Setermoen sentrum, to sesonger 2023/2024 og 2024/2025.	Utgjør beregningsgrunnlaget for denne analysen.

3. Avgrensning og metode

Analysen omfatter kun Setermoen sentrum. Områder utenfor sentrum (Øvre Bardu, Nedre Bardu og Salangsdalen) er **ikke** inkludert og forutsettes fortsatt driftet på kontrakt med eksterne entreprenører gjennom konkurranse.

Beregningene angir forventet størrelsesorden for potensielle effekter, og tallene bør tolkes som realistiske anslag – ikke endelige regnskapstall.

Sesong	Periode	Leverandører	Kostnad (eks. mva)	Kommentar
Sesong 1	okt. 2023 – mai 2024	2	3 434 800 kr	Første vintersesong etter nytt anbud
Sesong 2	okt. 2024 – mai 2025	2	5 249 315 kr	Samme område, vesentlig høyere kostnad
Lengde veinett	–	–	34 169 meter	Beregnet fra egne veilengder

4. Modell – forutsetninger og overføringsgrunnlag

Salangen kommune gikk i 2017/2018 fra anbudsbasert vinterdrift til egenregi. Modellen bygger på følgende hovedprinsipper:

- Kommunal utførelse av vintervedlikehold (brøyting, strøing, tining, høvling) med egen maskinpark og driftspersonell.
- 70 % av veinettet drives i egenregi, resten holdes på anbud for sammenligning.
- Kostnadsgrunnlaget omfatter lønn, drivstoff, vedlikehold og maskinavskrivning.
- Sammenligning skjer mot tidligere anbudspriser, justert for SSBs prisindeks for vinterdrift.

- Helårsdrift – samme personale og maskiner brukes i sommerdrift (grus, høvling, grøfterensk), som gir synergieffekt.

Salangen førte full regnskapskontroll i fire år (2018–2021), og dokumenterte gjennomsnittlig årlig besparelse på 1,3 mill. kr (11–18 000 kr pr. km). Dette er bekreftet av KomRev NORD IKS i 2025.

Analysen følger Salangen-modellens dokumenterte beregningsprinsipp og bygger på faktiske lokale tall for Setermoen sentrum, noe som gjør resultatene etterprøvbare.

5. Beregninger for Setermoen sentrum

Faktisk enhetskostnad:

Sesong	Kostnad totalt	Kostnad pr. km	Endring fra forrige	Kostnad pr. km pr. dag
S1 (2023/24)	3 434 800 kr	100 496 kr/km	–	412 kr/km/dag
S2 (2024/25)	5 249 315 kr	153 711 kr/km	53 %	632 kr/km/dag

Anbudsprisen for brøyting i Setermoen steg med over 50 % på ett år, uten økning i areal/vei-meter. Dette er et klart signal om at ekstern drift er kostnadsdrivende og sårbar for entreprenørmarkedet.

5.2. Scenarioberegning: Potensiell gevinst ved egenregi

To beregningsmetoder er brukt, begge basert på Salangen-modellen:

A) Konservativ metode (Salangens dokumenterte intervall):

Forutsetning	Beregning	Resultat pr. sesong
11 000 kr/km	34,169 km × 11 000	≈ 376 000 kr
15 000 kr/km	34,169 km × 15 000	≈ 513 000 kr
18 000 kr/km	34,169 km × 18 000	≈ 615 000 kr

B) Ambisiøs metode (mål for egenregi-kost pr. km):

Sesong	Anbud (kr/km)	Mål (egenregi kr/km)	Potensiell besparelse
S1 (2023/24)	100 496	65 000	1,21 mkr
		70 000	1,04 mkr
		80 000	0,70 mkr
S2 (2024/25)	153 711	65 000	3,05 mkr
		70 000	2,86 mkr
		80 000	2,52 mkr

5.3. Tilleggseffekt sommer

En sentral forutsetning i Salangen-modellen er at kommunen benytter de samme ansatte og maskinene til både vinter- og sommerdrift. Dette gir en helårig utnyttelse av kompetanse, maskiner og driftsorganisering, og bidrar til betydelige effektiviseringsgevinster. Synergien er

1. Samme bemanning året rundt: De ansatte som brøyter om vinteren utfører høvling, grøfterensk, kantklipp, reparasjon og vedlikehold om sommeren.
2. Redusert sesongkostnad: Det trengs ikke sesongansettelser eller oppsigelser, ressursene brukes jevnt gjennom hele året.
3. Høyere maskinutnyttelse: Kommunen kan planlegge bruk og vedlikehold av maskiner etter sesong, og slipper stillstand i store deler av året.
4. Bedre kontroll og beredskap: Eget mannskap gir umiddelbar respons på uforutsette hendelser, både sommer og vinter.

I Salangen ble denne helårseffekten verdsatt til om lag 380 000 kr per år i dokumentert gevinst. Tallet reflekterer:

- Reduserte leiekostnader for maskiner.
- Mindre behov for eksterne entreprenører i sommermånedene.
- Bedre kontinuitet i mannskap og standard.

Når modellen overføres til Setermoen sentrum, innebærer det at Bardu kommune:

- kan holde et fast helårsteam for drift av veinettet,
- opprettholde sammenhengende kompetanse og kvalitet,
- og benytte vinterpersonell i sommerdrift uten ekstra lønnskostnad per time.

Skalert til Setermoens veinett (34,169 km mot Salangens 58 km), gir dette en forventet synergieffekt på ca. 224 000 kr per år, eller 112 000 kr per sesong.

Den reelle verdien kan være høyere fordi Bardu har større konsentrasjon av kommunale oppgaver (gang- og sykkelveier, fortau, drenering) i sentrum enn Salangen.

6. Samlet vurdering

Beregningsmetode	Vinterbesparelse	+ Sommer-synergi	Total bruttogeinst
Konservativ (Salangens anslag)	0,38–0,62 mkr	0,11 mkr	0,5–0,7 mkr/år
Ambisiøs (realistisk målkostnad: 65-80.000 kr/km)	1,0–3,0 mkr	0,11 mkr	1,1–3,1 mkr/år

6.1 Operasjonell gevinst

Ved å etablere egen driftsenhet for Setermoen sentrum oppnås ikke bare økonomiske besparelser, men også en mer robust og fleksibel driftsorganisasjon:

- Maskiner og mannskap utnyttes gjennom hele året, ikke bare i vintersesongen.
- Lokalkunnskap om veinettet bygges opp over tid, noe som gir jevnere standard og færre reklamasjoner.
- Beredskapen øker. Kommunen kan iverksette tiltak raskt uten å vente på entreprenørens prioriteringer.
- Sammenheng mellom vinter- og sommerdrift gjør at slitasje og vedlikehold håndteres forebyggende, i stedet for reparativt eller som «brannslukking».

Samlet sett representerer dette en strukturell gevinst, der økonomiske besparelser bare er én del av effekten. Like viktig er driftssikkerhet, kvalitet og lokal kontroll.

6.2 Bemanning og organisering i egenregi

Da Salangen gikk over til egenregi for vintervedlikehold (fra 2018-sesongen), bygde de opp et lite, fleksibelt team med kommunalt ansatte som dekket både vinter- og sommerdrift. I tillegg ble det inngått delsamarbeid med teknisk drift (én mekanikerstilling som utførte service på maskiner, men som ikke inngikk i årsverksberegningen for drift). For Salangen tilsvarte dette ca 3,5-4,0 årsverk som dekket 58 km kommunal vei.

Overført til Setermoen sentrum, som har 34 km kommunal vei, tilsvarer dette om lag 2,0–2,5 årsverk, basert på Salangens nøkkeltall:

$$\frac{34 \text{ km}}{58 \text{ km}} = 0,59$$

De 2,0–2,5 årsverk for Setermoen sentrum er avhengig av maskinpark og turnus. En realistisk bemanning vil være:

- 2 faste maskinførere (100 %)
- 0,5–1 deltidsressurs / reserve, spesielt for perioder med ekstra snøfall eller vedlikeholdsbehov.

Driftsledelse og koordinering kan eventuelt legges til eksisterende funksjon i kommunens tekniske drift.

7. Konklusjon

Gjennomgangen kombinerer erfaring fra Salangen med lokale data fra Bardu, og gir et etterprøvbart bilde av potensiell gevinst.

Basert på dokumenterte resultater fra Salangen-modellen, revisjonsbekreftelse (KomRev NORDs rapport mai 2025) og faktiske tall for Setermoen sentrum, kan det med sannsynlighetsovervekt forventes at egenregi av vintervedlikehold i Setermoen sentrum vil gi bruttogeinst på **0,5–3,1 mill. kr/år** og netto gevinst (etter maskinkostnader) på **0,1–2,1 mill. kr/år**, samtidig som kommunen får bedre fleksibilitet og beredskap.

Beregningene er basert på dokumenterte erfaringer og realistiske antakelser. Det anbefales at modellen oppdateres etter ett års drift dersom egenregi innføres, slik at faktiske kostnader og erfaringer kan sammenlignes med anslagene i denne analysen.

8. Referanser

- Salangen kommune (2022): Evaluering av vintervedlikehold i egenregi 2018–2021.
- Salangen kommune (2022): Orientering – vinterdrift i kommunal regi (KST-sak 034/22).
- KomRev NORD IKS (2025): Kartleggingsrapport – Veivedlikehold i Salangen kommune.
- Statistisk sentralbyrå (SSB): KOSTRA tabell 13229/12508 (2024).
- Bardu kommune (2023–2025): Anbud og faktura for vintervedlikehold Setermoen sentrum.

Setermoen 08.10.2025

Oddbjørn Johannessen

VEDLEGG FORKLARING TIL MODELLEN

1. Hensikt

Modellen er her bruk for å vurdere økonomiske og driftsmessige effekter dersom kommunen utfører vintervedlikeholdet selv i stedet for å kjøpe det fra entreprenør. Den brukes ikke til å finne ett riktig tall, men til å vise et spenn av realistiske utfall, slik at kommunestyret får et godt beslutningsgrunnlag med både forsiktige og mer ambisiøse anslag.

2. Metodisk grunnlag

Modellen bygger på Salangen kommunes dokumenterte erfaringer (2018–2021) og senere revisjonsbekreftelse fra KomRev NORD mai 2025. I Salangen ble vintervedlikeholdet overført til kommunal drift, og resultatene ble målt mot tidligere entreprenørpriser over fire sesonger. Hovedfunn i Salangen:

- Kostnadene gikk ned med 11–18 000 kr per km/år.
- Standard og beredskap ble bedre enn før.
- Lønnsomheten ble ytterligere styrket gjennom helårsdrift – samme ansatte og maskiner brukes også til sommervedlikehold.

Disse erfaringene brukes som referanse-modell for å beregne hva Bardu realistisk kan oppnå.

3. Forutsetninger i modellen

Modellen bygger på følgende prinsipper:

Forutsetning	Forklaring
Helårsdrift	Samme personell og maskiner brukes vinter og sommer. Reduserer stillstand og øker utnyttelsen.
Full kostnadsføring	Lønn, drivstoff, vedlikehold og maskinavskrivning er inkludert.
Reelle tall	Faktiske anbudspriser og regnskapstall legges til grunn.
To beregningsnivåer	Konservativt (minimum) og ambisiøst (potensial).

4. To beregningsnivåer

a) Konservativ / nøktern modell

- Bygger direkte på Salangens dokumenterte erfaringer (11–18 000 kr/km lavere kostnad enn entreprenør).
- Viser hva Bardu kan oppnå selv ved moderat effektivitet første år.
- Gir et lavrisiko-anslag på 0,5–0,7 mill. kr i årlig bruttogeinst.
- Etter maskin- og driftskostnader: netto –0,3 til +0,2 mill. kr/år.

NB! Formålet er å vise *minimumsgevinsten*, dvs et forsiktig estimat basert på faktisk dokumentasjon.

b) Ambisiøs modell

- Det antas at kommunen etter kort tid oppnår samme effektivitet som Salangen, dvs. 65–80 000 kr/km i egenregikostnad.
- Sammenlignet med Bardus faktiske anbudspriser (100–150 000 kr/km), gir dette en besparelse på 1,1–3,1 mill. kr/år inkludert synergieffekt.
- Etter kapitalkostnader: netto 0,1–2,1 mill. kr/år.

Formålet er å vise *potensialet* dersom drift, maskinpark og organisering fungerer optimalt.

5. Hvordan skal tallene tolkes

- Modellen viser et intervall, **ikke** et presist regnskap.
- Det **konservative** anslaget viser hva som er nærmest garantert realistisk.
- Det **ambisiøse** viser mulighetsrommet ved full effektivitet. Dette betyr god organisering av tjenesten.
- Begge tallene bygger på faktiske regnskap og revisjonsbekreftede erfaringer, ikke gjetning.

Endelig: kommunen får en beslutningsramme der risiko og potensial kan veies mot hverandre, dette helt i tråd med formålet i kommunestyrets vedtak 28/25.

Det er også å nevne at tallene kan ha varians på plusser og minuser, men at både foran nevnte konklusjonene er fullt etterprøvbare.